

ชื่อผลงานวิจัย (ไทย)	การพัฒนารูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ
ชื่อผลงานวิจัย (อังกฤษ)	The new and efficient monitoring and evaluation model development for policy implementation of the Office of the Basic Education Commission
ชื่อนักวิจัย	ดร.วรัญญกรณ์ ชาลีรักษ์
ผู้สนับสนุนทุนวิจัย	-
ปีที่ผลงานวิจัยเสร็จ	2564
ประเภทของงานวิจัย	วิจัยและพัฒนา

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา แนวทางกระบวนการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องโครงสร้างองค์ประกอบการดำเนินงานตามนโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) เพื่อสร้างรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ และ 4) เพื่อทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ โดยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยการผสมผสานการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา แนวทาง กระบวนการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ 4 ด้าน คือ มิติด้านโอกาส มิติด้านคุณภาพ มิติด้านประสิทธิภาพ และมิติด้านความปลอดภัย โดยสรุปได้แก่ สภาพการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัญหาที่พบในการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวทางการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ กระบวนการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1) สภาพการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มิติด้านโอกาส มีสภาพในการดำเนินการ คือ ปริมาณของเด็กด้อยโอกาสมีจำนวนมากเกินกว่าความสามารถของโรงเรียน แม้จะมีหน่วยงานของกระทรวงพัฒนาสังคมฯ มาช่วยเหลือก็ตามด้วยภาวะเศรษฐกิจที่แย่งลง ครูและบุคลากรด้านการแนะแนวไม่เพียงพอ นักเรียนอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ยากลำบากในการเดินทาง การคมนาคมไม่สะดวก ปัญหาครอบครัวของนักเรียน เช่น ความยากจน การหย่าร้าง นักเรียนต้องขาดเรียนไปทำงานเลี้ยงดูครอบครัว ความเป็นอยู่ไม่ปลอดภัย ห่างไกลจากชุมชน เดินทางมาเรียนลำบากไม่มียานพาหนะมา

มิติด้านคุณภาพ มีสภาพในการดำเนินการ คือ มีบุคลากรและครูเฉพาะทางไม่เพียงพอบางพื้นที่ยังใช้เทคโนโลยีในการดำเนินงานน้อย ทำให้ขาดความทันสมัยและไม่ทันต่อเหตุการณ์ ความแตกต่างและความหลากหลายของนักเรียนในพื้นที่ที่มีความพร้อมต่างกัน

มิติด้านประสิทธิภาพ มีสภาพในการดำเนินการ คือ ระยะเวลาและงบประมาณเป็นสำคัญ งบประมาณในการดำเนินงานมีอย่างจำกัดและไม่ทั่วถึง บุคลากรในการดำเนินงานไม่เพียงพอ โรงเรียนแต่ละพื้นที่มีบริบทที่แตกต่างกันจึงต้องมีการดำเนินงานที่แตกต่างกันไป การประเมินหรือนิเทศติดตามมีขั้นตอนมากเกินไปและข้อจำกัดด้านงบประมาณในการขับเคลื่อน

มิติด้านความปลอดภัย มีสภาพในการดำเนินการ คือ ผู้ปกครองและครอบครัวของผู้เรียนมีความแตกต่างกัน เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจ การคมนาคมไม่สะดวกและบางพื้นที่ที่มีความเสี่ยงในการเดินทาง โรคอุบัติเหตุใหม่ เช่น โควิด 19 และจากปัญหายาเสพติด การทะเลาะวิวาท ขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนยังขาดสมรรถนะเพียงพอที่จะขับเคลื่อนตนเอง และขับเคลื่อนการดำเนินงานให้นักเรียนและองค์กรให้มีความปลอดภัยสูงสุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบางแห่งตั้งอยู่ในพื้นที่พิเศษ มีภาวะเสี่ยงในเรื่องความปลอดภัย

2) ปัญหาที่พบในการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มิติด้านโอกาส มีปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินการ คือ หน่วยงานระดับสูงไม่เห็นความสำคัญของการสร้างโอกาสอย่างแท้จริง โดยใช้ความพยายามในการยุบ ควบ รวมโรงเรียนเล็ก ๆ ที่อยู่ในชุมชนและเป็นโรงเรียนที่สร้างโอกาสทางการศึกษาอย่างแท้จริง ปัญหางบประมาณ สื่อและอุปกรณ์ไม่เพียงพอในการดำเนินงาน ครูและบุคลากรด้านการแนะแนวไม่เพียงพอ

มิติด้านคุณภาพ มีปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินการ คือ มีข้อจำกัดด้านเกณฑ์อัตรากำลังที่กระทบต่อจำนวนครูโรงเรียนมัธยมขนาดเล็กอย่างมาก ซึ่งขัดแย้งกับนโยบายการสร้างโอกาสและสร้างคุณภาพแต่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปิดกั้นการสร้างโอกาสและสร้างคุณภาพ ระยะเวลาในการดำเนินงานไม่เพียงพอเนื่องจากต้องปฏิบัติตามนโยบายที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่ต่อเนื่อง

มิติด้านประสิทธิภาพ มีปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินการ คือ นโยบายเบื้องต้นปรับเปลี่ยนตามตัวบุคคลเร็วเกินไป การพัฒนางานปรับเปลี่ยนไม่ทัน ความคล่องตัวในการบริหารค่อนข้างเป็นปัญหาในทางปฏิบัติ การดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพชุมชนมีหลักเกณฑ์ในการดำเนินงานไม่ชัดเจนในเบื้องต้น มีข้อจำกัดด้านระยะเวลาเป็นนโยบายที่มีความเร่งด่วนส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนเป้าหมายบ่อยครั้ง ระยะเวลาและงบประมาณเป็นสำคัญ งบประมาณในการดำเนินงานมีอย่างจำกัดและไม่ทั่วถึง นโยบายมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยจนเกินไป

มิติด้านความปลอดภัย มีปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินการ คือ สถานศึกษาขาดความตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญในแนวทางและมาตรการในการดูแลคุ้มครองความปลอดภัยแก่นักเรียน จำนวนนักเรียนมีจำนวนมาก บุคลากรไม่เพียงพอทำให้รับผิดชอบหลายหน้าที่และขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติด้านความปลอดภัย งบประมาณด้านสื่อ และอุปกรณ์ไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรมและให้ความรู้ ในการดำเนินการตามมาตรการด้านความปลอดภัย

3) แนวทางการติดตามการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

มิติด้านโอกาส มีแนวทางการติดตามการดำเนินงาน คือ การสนับสนุนเกี่ยวกับการพัฒนาต่าง ๆ ของผู้เรียน การดำเนินการให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ การดำเนินการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่อยู่ในการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อป้องกันไม่ให้ออกจากระบบการศึกษาและการดำเนินการส่งเสริมผู้เรียนที่ด้อยโอกาส

มิติด้านคุณภาพ มีแนวทางการติดตามการดำเนินการในการส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนในด้านหลักสูตร ทักษะการเรียนรู้ สมรรถนะของผู้เรียน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา มีนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่หลากหลายในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในมีคุณภาพ ทั้งทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง ดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณและจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่ทันการณ์และมีคุณภาพเพียงพอ

มิติด้านประสิทธิภาพ มีแนวทางการดำเนินงานติดตาม มิติด้านประสิทธิภาพในการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน และการพัฒนาโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง โรงเรียนคุณภาพชุมชน โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา การส่งเสริมการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในสถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะและสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่พิเศษ การสนับสนุนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและการพัฒนาระบบและเพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศ ติดตามประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มิติด้านความปลอดภัย มีแนวทางการติดตามการดำเนินงาน คือ ด้านความปลอดภัยและมีการขับเคลื่อนระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา คือ มีการกำหนดจุดเน้นด้านความปลอดภัยและมีมาตรการความปลอดภัย มีการจัดให้ความรู้ ความเข้าใจ

ในเรื่องของความปลอดภัยในสถานศึกษา มีการสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรในพื้นที่ให้เห็นความสำคัญด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่ กำหนดมาตรการกำกับติดตามสถานศึกษาในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดระบบดูแลความปลอดภัยของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับสองโครงสร้างองค์ประกอบการดำเนินงานตามนโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านโอกาส (Opportunity) มี 5 องค์ประกอบย่อย คือ (1) การเข้าถึงเท่าเทียมและเสมอภาค (2) การใช้ระบบสารสนเทศพัฒนาการศึกษา (3) การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ (4) การขับเคลื่อนการศึกษาเพื่ออาชีพ (5) การเพิ่มช่องทางในการเลือกศึกษาด้านคุณภาพ (Quality) มี 7 องค์ประกอบย่อย คือ (1) ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย (2) นวัตกรรมการบริหารจัดการ (3) ระบบการคัดเลือกบุคลากร (4) หลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการ (5) การเสริมทักษะการเรียนรู้ (6) ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (7) เครือข่ายมีส่วนร่วม ส่งเสริม สนับสนุน ด้านประสิทธิภาพ (Performance) มี 5 องค์ประกอบย่อย คือ (1) การใช้นวัตกรรมในการขับเคลื่อน (2) การกระจายอำนาจสู่ภูมิภาค (3) การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน (4) ความรับผิดชอบการศึกษาในทุกระดับ (5) การสร้างกลไกในการตรวจสอบ ด้านความปลอดภัย (Safety) มี 5 องค์ประกอบย่อย คือ (1) ความตระหนักความปลอดภัย (2) ทักษะด้านการป้องกันตัวเอง (3) การสร้างกลไกตามหลักธรรมาภิบาล (4) การป้องกันผู้เรียนจากการถูกคุกคาม (5) ภาคิเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ

รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ มีส่วนประกอบของรูปแบบ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ หลักการของรูปแบบติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ และวัตถุประสงค์ของรูปแบบติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ส่วนที่ 2 เนื้อหา ประกอบด้วย องค์ประกอบนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ และกระบวนการติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ และส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ

ความคิดเห็นประเด็นความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้อง และความมีประโยชน์ของการใช้รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ โดยภาพรวมทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก

ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในประเด็นของรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ มีความเหมาะสมดี และดีมากในบางขั้นตอนซึ่งช่วยลดขั้นตอนการทำงานของผูปฏิบัติ เป็นรูปแบบการติดตามที่ดีในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สามารถนำข้อคำถามมาพัฒนาการปฏิบัติงานได้

ความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 7 ประเด็น และอยู่ในระดับมาก 8 ประเด็น โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ สามารถนำแนวทางการพัฒนารูปแบบมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาได้มากขึ้น รูปแบบช่วยให้การติดตามและการประเมินเป็นระบบและสัมพันธ์กัน ประโยชน์ของรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ช่วยให้เห็นคุณค่าในการนำรูปแบบไปใช้ในการพัฒนาด้านการติดตามและประเมินได้มากขึ้น และรูปแบบช่วยสร้างแรงจูงใจ การยอมรับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา

คำสำคัญ การพัฒนารูปแบบ, ติดตามและประเมิน, นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

ความเป็นมา หลักการและเหตุผล

กระทรวงศึกษาธิการมีภารกิจของส่วนราชการหลักและหน่วยงานที่ปฏิบัติในลักษณะงานในเชิงหน้าที่ (Function) งานในเชิงยุทธศาสตร์ (Agenda) และงานในเชิงพื้นที่ (Area) ซึ่งได้ดำเนินการอยู่ก่อนเมื่อรัฐบาลหรือกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายสำคัญเพิ่มเติมในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 นอกเหนือจากที่กำหนด หากมีความสอดคล้องกับหลักการ นโยบายและจุดเน้นข้างต้น ให้ถือเป็นหน้าที่ของส่วนราชการหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งรัด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบให้การดำเนินการเกิดผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพอย่างเป็นรูปธรรมด้วยเช่นกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) และแผนปฏิรูปด้านการศึกษา กำหนดให้มีการพัฒนาเด็กตั้งแต่ระดับปฐมวัยให้มีสมรรถนะและคุณลักษณะที่ดี สมวัยทุกด้าน โดยการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการ

เปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย มีเป้าหมายให้ผู้เรียนทุกกลุ่มวัยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะที่จำเป็นของโลกอนาคต สามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวินัย มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมทั้งเป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่ มีความรับผิดชอบ และมีจิตสาธารณะ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็น “สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” มุ่งเน้นความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม และบริหารจัดการการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ด้านความปลอดภัย ด้านโอกาส ด้านคุณภาพและประสิทธิภาพ (นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) เป็นการดำเนินการภายใต้นโยบาย คือ คุณภาพผู้เรียน คุณภาพบุคลากร คุณภาพการจัดการศึกษา คุณภาพบริหารการจัดการศึกษา คุณภาพการจัดสรรปัจจัย และทรัพยากรทางการศึกษา คุณภาพเทคโนโลยีเพื่อการบริหารและการจัดการเรียนรู้ จำเป็นต้องมีการติดตามการขับเคลื่อนให้กระบวนการขับเคลื่อนที่เหมาะสม มีผลผลิตและผลลัพธ์ที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของนโยบาย การใช้พื้นที่เป็นฐานและนวัตกรรมการศึกษาในการขับเคลื่อน ซึ่งในการติดตามนั้นต้องติดตามและประเมินการดำเนินงานตามแผนงานหรือนโยบาย โดยทั่วไปจะกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Performance Indicator: KPIs) โดยตัวชี้วัดความสำเร็จที่มีคุณภาพจะมีจุดเน้นของการดำเนินการ 3 ด้านได้แก่ 1) ความประหยัด (Economy) 2) ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) และ 3) ความมีประสิทธิภาพ (Effectiveness)

ประเทศไทยประสบปัญหาในการกำกับติดตามนโยบายอย่างจริงจัง ส่งผลให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติขาดความต่อเนื่อง ในการนำนโยบายด้านการศึกษาลงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องแปลงนโยบาย ออกมาเป็นแนวทางปฏิบัติ แผนงาน หรือโครงการที่สอดคล้องกับ ความต้องการของนโยบาย มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและการกำหนดภารกิจตลอดจนมาตรฐานในการ ปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติงาน แผนงาน หรือโครงการนั้น ๆ ระหว่างการปฏิบัติงานตาม นโยบายนั้น ๆ ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่หลักประการหนึ่งคือการกำกับติดตามการนำนโยบายไปสู่ การปฏิบัติเป็นระยะ ๆ (จุมพล หนิมพานิช, 2554) การติดตามโดยมุ่งเน้นไปที่เหตุผลหลักสองประการที่ทำให้จำเป็นต้องมีการติดตาม ประการแรกการติดตามโครงการหรือการแทรกแซงการพัฒนาช่วยในการระบุในเวลาเร็วที่สุด ประการที่สองคือการติดตามช่วยระบุข้อบกพร่องเกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (Kariuki, 2014) การติดตามเป็นการประเมินอย่างต่อเนื่องของฟังก์ชันกิจกรรมโครงการในบริบทของการกำหนดวิธีดำเนินการและการใช้ปัจจัยการผลิตของโครงการ (Kabonga, 2019)

กระบวนการกำกับติดตามการดำเนินงานที่สำคัญ เป็นวิธีการที่ช่วยให้การกำกับติดตามงานขององค์กรให้เกิดประสิทธิผล โดยเฉพาะด้านการวางแผนการกำกับติดตาม

การดำเนินงาน เป็นกระบวนการกำกับติดตามการดำเนินงานที่สำคัญ ช่วยให้มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอย่างแท้จริง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวางแผนจำเป็นต้องวิเคราะห์ปัญหาให้ชัดเจน กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแผนในการกำกับติดตามการดำเนินงานให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กร รวมทั้งกำหนดทางเลือกและวิธีการในการแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการกำกับติดตามการดำเนินงาน เป็นผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น สอดคล้องกับแนวคิดของเจมส์ และคณะ (James and Others, 2000) กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนที่ดีจะช่วยอำนวยความสะดวกแก่การบริหารงาน ช่วยให้การทำงานเป็นไปโดยประสานกัน ช่วยให้งานดำเนินไปได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของโรบบินส์ (Robbins, 2003) กล่าวถึงการเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานช่วยเสริมสร้างความมั่นคงในการทำงาน ความเชื่อมั่นที่จะปฏิบัติงานให้ลุล่วง และโอกาสความก้าวหน้า ตลอดจนผลประโยชน์ตอบแทนอื่น ๆ ที่มีคุณค่าทำให้เกิดสัมพันธภาพระหว่างกัน และบุคลากรเกิดความพึงพอใจในหน้าที่การงานที่ปฏิบัติ

ผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา ให้ความสำคัญกับการติดตามและการประเมิน ซึ่งเป็นเครื่องมือในการวางแผนและค้นหาวิธีในการปรับปรุงงาน และนำผลจากการติดตาม และการประเมินผลมาจัดทำหรือปรับปรุงยุทธศาสตร์และเพื่อให้การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเป็นไปตามยุทธศาสตร์ ตลอดจนเป็นการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ได้ยึดหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ นอกจากนี้องค์ประกอบของรูปแบบการกำกับติดตามที่สำคัญยังประกอบด้วย กระบวนการกำกับติดตามการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการกำกับติดตามการดำเนินงาน ซึ่งการวางแผนกำกับติดตามการดำเนินงาน เป็นกระบวนการตัดสินใจเลือกวิธีดำเนินงานที่ดีที่สุดล่วงหน้าด้วยความมีเหตุมีผล เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ หรือผลลัพธ์ที่ต้องการ ระบบการติดตามและประเมินผลเป็นกลไกที่สำคัญประการหนึ่งในกระบวนการบริหารจัดการและการดำเนินงานของทุกองค์กร และเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการพัฒนาประเทศ การพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผล จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551) ดังที่ บาร์รอน (Barron, 2009) กล่าวถึงขั้นตอนของกระบวนการวางแผนกำกับติดตามเป็นการจัดทำแผนการกำกับติดตามโดยมีการมอบหมายงาน การสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้แก่ผู้ปฏิบัติ และการสร้างเครื่องมือในการกำกับติดตาม รวมถึงการปฏิบัติตามแผนการกำกับติดตามการดำเนินงานเป็นขั้นตอนที่สำคัญเป็นการนำแผนไปปฏิบัติเพื่อให้บุคลากรทำหน้าที่อย่างเหมาะสม ทำให้กระบวนการกำกับติดตามบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ที่สำคัญการประเมินและรายงานผลการกำกับติดตามการดำเนินงาน จะช่วยตรวจสอบและประเมินผลของการปฏิบัติตามแผน

ปัจจุบันสภาพและปัญหาการติดตามและการประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานกับหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้อง ยังไม่ได้เชื่อมโยงกันทั้งระดับส่วนกลาง เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา การติดตาม และประเมินผลการศึกษา ยังเป็นการติดตามที่แยกส่วน ขาดกระบวนการและองค์ประกอบที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งการติดตามและประเมินผล เป็นกลไกที่สำคัญประการหนึ่งในกระบวนการบริหารจัดการและการดำเนินงานของทุกองค์การและเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการพัฒนาประเทศ การพัฒนาการติดตามและการประเมินผล จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารการพัฒนาประเทศในภาคของการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) และยังขาดการสร้างเครือข่ายการติดตามและประเมินผลในระดับสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้เข้มแข็ง ครอบคลุมภาระงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จากข้อเสนอแนะของการรายงานผลการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ. 2563 ควรมีการพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผลความก้าวหน้า มีการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ เพื่อให้มีข้อมูลประกอบการปรับปรุงพัฒนา ท้นต่อการแก้ไข และให้บรรลุตามเป้าหมาย รวมทั้งมีคณะทำงานที่สามารถเสนอแนะให้การช่วยเหลือเป็นอย่างดี มีการบูรณาการ ประเด็นการติดตาม เพื่อลดความซ้ำซ้อนและการรายงาน สะท้อนผลการติดตามประเมินผลและข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนากระบวนการดำเนินงานได้จริง (รายงานผลการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ. 2563) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเล็งเห็นถึงความสำคัญของการติดตามและการประเมินนโยบายการทำงาน โครงการต่าง ๆ ของการดำเนินการบริหารการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็น “สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” ใช้พื้นที่เป็นฐาน และนวัตกรรมในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา มุ่งเน้นความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและบริหารจัดการการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัด ได้มีทิศทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ไปในทิศทางเดียวกันและเพื่อสอดรับการติดตามและการประเมิน ในรูปแบบเดียวกันทั้งประเทศและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำไปเป็นแบบอย่างและดำเนินการใช้กับสถานศึกษาในสังกัดอย่างเป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และเป็นหนึ่งในกลไกที่ช่วยในการกระตุ้นให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีความกระตือรือร้นให้ความสำคัญในการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้บรรลุตามเป้าหมาย ผู้วิจัยจำเป็นต้องศึกษา ดำเนินการพัฒนารูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดในการกำกับ

ติดตามการดำเนินงานจากการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศและจากสภาพ ปัญหา แนวทางการดำเนินงาน โดยมีกระบวนการของรูปแบบของการติดตามและการประเมินประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติตามแผน 3) การวิเคราะห์ผลและสรุปผล และ 4) การรายงานผลและให้ข้อมูลป้อนกลับ และใช้หลักการติดตามและประเมิน (Monitoring and Evaluation: M&E) เป็นการประเมินที่มีทั้งการติดตามและการประเมินผลเป็นเครื่องมือสำคัญของการวัดผลการปฏิบัติงานตามแนวทางการบริหารแบบมุ่งผลลัพธ์หรือผลสัมฤทธิ์ (Results - Based Management: RBM) ซึ่งเป็นการบริหารแนวใหม่ที่สร้างการมีส่วนร่วม ที่มุ่งเน้นให้เกิดผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อการดำเนินงานและผลการดำเนินงาน มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ (Accountability) และเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการปรับปรุงผลการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในงานวิจัยนี้ประยุกต์ใช้เทคนิคการติดตามและประเมินของ School of Geography and the Environment University of Oxford (2014) ซึ่งระบุขั้นตอนในการติดตามประเมิน 12 ขั้นตอนพอสรุปได้คือ 1) ตัดสินใจว่าทำไมต้องทำการติดตามและประเมิน 2) ตัดสินใจในหลักการ แนวทาง และแนวคิด 3) ตัดสินใจว่าจะติดตามและประเมินแผนงาน หรือโครงการใด 4) ตัดสินใจว่าใครจะมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ในการติดตามและประเมิน 5) ตัดสินใจประเด็นสำคัญคำถามสำหรับการสืบเสาะ 6) ชี้แจงจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ เส้นทางการเปลี่ยนแปลง 7) ระบุข้อมูลที่ต้องการรวบรวม 8) ตัดสินใจว่าจะรวบรวมข้อมูลอย่างไร 9) ตัดสินใจว่าจะประเมินอย่างไร 10) ตัดสินใจว่าจะวิเคราะห์และใช้ข้อมูลอย่างไร 11) ตัดสินใจว่าจะสื่อสารข้อมูลอย่างไร 12) จริยธรรมและการปกป้องข้อมูล (Dos Santos, M. A., Svensson, G., & Padin, C., 2014)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจในการทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานกำกับติดตามผลการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ที่มีบริบทการบริหารงานใกล้เคียงกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อพัฒนารูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา แนวทาง กระบวนการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องโครงสร้างองค์ประกอบการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อสร้างรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ
4. เพื่อทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มี 4 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหา แนวทาง กระบวนการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

ระยะที่ 2 ตรวจสอบความสอดคล้องโครงสร้างองค์ประกอบการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ กับข้อมูลเชิงประจักษ์

ระยะที่ 3 สร้างรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

ระยะที่ 4 ทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอขอบเขตการวิจัยในแต่ละระยะ ดังนี้

**ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหา แนวทาง กระบวนการติดตามและประเมินการดำเนินงาน
ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ**

1. ศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการติดตามและประเมินการดำเนินงาน
ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

1.1 ประชากร

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 183 คน และ
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 62 คน รวมจำนวน 245 คน

1.2 ขอบเขตของตัวแปรที่ศึกษา

สภาพ ปัญหา และแนวทางการติดตามการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

2. ศึกษา วิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกระบวนการ
ติดตามและประเมิน โดยใช้การวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis)

2.1 แหล่งข้อมูล

เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ข้อมูลการดำเนินงาน
ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ มิติการขับเคลื่อน
4 ด้าน คือ ด้านโอกาส ด้านความปลอดภัย ด้านคุณภาพและด้านประสิทธิภาพ แนวคิดด้านการติดตาม
ทฤษฎีการติดตามและประเมินของ School of Geography and the Environment University of
Oxford (2014) ซึ่งระบุขั้นตอน ในการติดตามประเมิน 12 ขั้นตอน

2.2 ขอบเขตของตัวแปรที่ศึกษา

กระบวนการติดตามและประเมิน 4 ขั้นตอน คือ คือ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติ
ตามแผน 3) การวิเคราะห์ผลและสรุปผล และ4) การรายงานผลและให้ข้อมูลป้อนกลับ

**ระยะที่ 2 ตรวจสอบความสอดคล้องโครงสร้างองค์ประกอบการดำเนินงานตามนโยบาย สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ กับข้อมูลเชิงประจักษ์**

1. กำหนดองค์ประกอบและตัวแปรสังเกตได้ของการดำเนินงานตามนโยบาย
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้บริหารการศึกษาหรือผู้ทรงคุณวุฒิของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ที่มีประสบการณ์ในการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 7 คน

1.2 ขอบเขตของตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกตได้ดังนี้

ตัวแปรแฝง องค์ประกอบการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วย 1) ด้านโอกาส 2) ด้านคุณภาพ 3) ด้านประสิทธิภาพ 4) ด้านความปลอดภัย

ตัวแปรสังเกตได้ ประกอบด้วย 1) เข้าถึงเท่าเทียมและเสมอภาค 2) ใช้ระบบสารสนเทศพัฒนาการศึกษา 3) เข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) ขับเคลื่อนการศึกษาเพื่ออาชีพ 5) เพิ่มช่องทางในการเลือกศึกษา 6) มีระบบสารสนเทศที่ทันสมัย 7) มีนวัตกรรมการบริหารจัดการ 8) มีระบบการคัดเลือกบุคลากร 9) มีหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการ 10) เสริมทักษะการเรียนรู้ 11) ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 12) เครือข่ายมีส่วนร่วม ส่งเสริม สนับสนุน 13) ใช้นวัตกรรมในการขับเคลื่อน 14) กระจายอำนาจสู่ภูมิภาค 15) มีทุกภาคส่วนเข้าร่วม 16) รับผิดชอบการศึกษาในทุกกระดับ 17) สร้างกลไกในการตรวจสอบ 18) ตระหนักความปลอดภัย 19) มีทักษะด้านการป้องกันตัวเอง 20) สร้างกลไกตามหลักธรรมาภิบาล 21) ป้องกันผู้เรียนจากการถูกคุกคาม 22) มีภาคีเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ

2. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA)

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 29,229 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ตอบแบบสอบถามการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ที่เป็นจริงในช่วงเวลาที่ผ่านมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 183 เขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 62 เขต โดยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลจำนวนทั้งหมด 500 คน จาก 6 เขตตรวจราชการ (Cluster) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ดังนี้

- 1) กำหนดกลุ่มพื้นที่การศึกษา ประจำเขตตรวจราชการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Cluster) เป็นหน่วยสุ่ม ได้จำนวน 18 เขตตรวจราชการ
- 2) กำหนดภูมิภาคเป็นหน่วยการสุ่ม ประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคตะวันตก ภาคกลางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ จากจำนวนเขตตรวจราชการ ได้จำนวน 6 เขตตรวจราชการ
- 3) การเลือกแบบเจาะจงโดยใช้ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ที่อยู่ใน 6 เขตตรวจราชการ เป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) จำนวน 500 คน

2.2 ขอบเขตของตัวแปรที่ศึกษา

ความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างขององค์ประกอบที่ได้พัฒนาขึ้นกับข้อมูลสังเกตได้ หรือข้อมูลเชิงประจักษ์

ระยะที่ 3 สร้างรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

1. ยกร่างรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

ผู้วิจัยยกร่างรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย 1) แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ 2) หลักการของรูปแบบติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ส่วนที่ 2 เนื้อหา ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ 2) กระบวนการติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ และ ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จและส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ

2. การตรวจสอบร่างรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้บริหารการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ จำนวน 10 คนได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีคุณสมบัติมีประสบการณ์ในด้านมีประสบการณ์ด้านการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านนโยบายการบริหาร

2.2 ขอบเขตของตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

3. การบรรณาธิการจรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

3.1 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล คือ ผลการสรุปรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ จากการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

4. สร้างคู่มือการใช้รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

4.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้บริหารการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ จำนวน 10 คนได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีคุณสมบัติมีประสบการณ์ในด้านมีประสบการณ์ด้านการติดตามการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านนโยบายการบริหาร ด้านการวัดผลและประเมินผล

4.2 ขอบเขตตัวแปรที่ศึกษา

คู่มือรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

ระยะที่ 4 ทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

ในระยะนี้มีการดำเนินงานใน 2 ขั้นตอน คือ

1. ทดลองใช้รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้ที่รับผิดชอบการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ จำนวน 2 เขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจำนวน 2 เขตรวมทั้งหมด 4 เขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งทั้งหมดสังกัดในกลุ่มพื้นที่การศึกษาประจำเขตตรวจราชการที่ 8 เขตตรวจราชการที่ 9 เขตตรวจราชการที่ 1 และเขตตรวจราชการที่ 18 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.2 ขอบเขตของตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ

2. การประเมินผลการใช้รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ และผู้ที่รับผิดชอบการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 เขต ประจำเขตตรวจราชการที่ 8 และเขตตรวจราชการที่ 9 เขตละ 10 คน รวมจำนวน 20 คน และสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 2 เขต ประจำเขตตรวจราชการที่ 1 และเขตตรวจราชการที่ 18 เขตละ 10 คน รวมจำนวน 20 คน รวมจำนวนทั้งหมด 40 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย

2.2 ขอบเขตตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ

ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา/ที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 การวิจัยและพัฒนา

1.2 การพัฒนารูปแบบ

1.3 องค์ประกอบของรูปแบบ

1.4 แนวคิดการติดตามและประเมินนโยบาย

2. ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 ข้อมูลทั่วไป

2.2 นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ

2.3 องค์ประกอบของการติดตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยในประเทศ

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

วิธีการวิจัย

การดำเนินการวิจัยหัวข้อ “การพัฒนารูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยการผสมผสานการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ กระบวนการดำเนินการวิจัยมี 4 ระยะ ตามวัตถุประสงค์ย่อยดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา แนวทาง กระบวนการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 183 คน และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 62 คน รวม 245 คน ได้มาโดยการเลือกแบบหลายขั้นตอน (Multistate Random Sampling) เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสอบถามความคิดเห็นสภาพ ปัญหาและแนวทางการติดตามการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ มีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) I - CVI. อยู่ระหว่าง 0.86 - 1.00, S - CVI. 0.93 และ 2) แบบบันทึกเอกสารเกี่ยวกับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ มีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา I - CVI. อยู่ระหว่าง 0.86 - 1.00, S - CVI. 0.90 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องโครงสร้างองค์ประกอบการดำเนินงานตามนโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรกเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 7 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สำหรับสัมภาษณ์กลุ่มสองเป็นผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ที่มีประสบการณ์ในการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 500 คน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 183 เขต สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา 62 เขต 6 เขตตรวจราชการ (Cluster) ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์การดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพมีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา I - CVI. อยู่ระหว่าง 0.86 - 1.00, S - CVI. 0.94 และ 2) แบบสอบถามความคิดเห็นการติดตามการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ มีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา I - CVI. อยู่ระหว่าง 0.86 - 1.00, S - CVI. 0.92 ค่าความเที่ยง (Reliability) 0.92 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ การวิเคราะห์แบบอุปนัย การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์โมเดลการวัด (Measurement Model) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับสอง (Secondary Order Confirmatory Factors Analysis)

ระยะที่ 3 เพื่อสร้างรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษานักวิชาการ จำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบตรวจสอบรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา I - CVI. อยู่ระหว่าง 0.86 - 1.00, S - CVI. 0.95 2) แบบประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา I - CVI. อยู่ระหว่าง 0.86 - 1.00, S - CVI. 0.93 ค่าความเที่ยง 0.85 และ 3) แบบประเมินคุณภาพ คู่มือการใช้รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา I - CVI. อยู่ระหว่าง 0.86 - 1.00, S - CVI. 0.93 ค่าความเที่ยง 0.86 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์การแปลผลข้อมูล การวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์แบบนิรนัย (Analytic Deductive)

ระยะที่ 4 เพื่อทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจำนวน 4 เขต จำแนกเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจำนวน 2 เขต สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาจำนวน 2 เขต ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตัวอย่าง เขตละ 10 คน รวมจำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา I - CVI. อยู่ระหว่าง 0.86 - 1.00, S - CVI. 0.93 ค่าความเที่ยง 0.84 และ 2) แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงาน ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา I - CVI. อยู่ระหว่าง 0.86 - 1.00, S - CVI. 0.93 ค่าความเที่ยง 0.90 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์การแปลผลข้อมูล

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย การพัฒนารูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ผู้วิจัยสรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา แนวทาง กระบวนการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา แนวทาง กระบวนการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ 4 ด้านคือ มิติด้านโอกาส มิติด้านคุณภาพ มิติด้านประสิทธิภาพ และมิติด้านความปลอดภัย โดยสรุป 4 ด้าน ได้แก่ สภาพการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัญหาที่พบในการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวทางการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ กระบวนการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. สภาพการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มิติด้านโอกาสมีสภาพในการดำเนินการ คือ ปริมาณของเด็กด้อยโอกาสมีจำนวนมากเกินกว่าความสามารถของโรงเรียน แม้จะมีหน่วยงานของกระทรวงพัฒนาสังคมฯ มาช่วยเหลือก็ตามด้วยภาวะเศรษฐกิจที่แย่งลง ครูและบุคลากรด้านการแนะแนวไม่เพียงพอ นักเรียนอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ยากลำบากในการเดินทาง การคมนาคมไม่สะดวก ปัญหาครอบครัวของนักเรียน เช่น ความยากจน การหย่าร้าง นักเรียนต้องขาดเรียนไปทำงานเลี้ยงดูครอบครัว ความเป็นอยู่ไม่ปลอดภัย ห่างไกลจากชุมชน เดินทางมาเรียนลำบากไม่มียานพาหนะมา

มิติด้านคุณภาพมีสภาพในการดำเนินการ คือ มีบุคลากรและครูเฉพาะทางไม่เพียงพอ บางพื้นที่ยังใช้เทคโนโลยีในการดำเนินงานน้อย ทำให้ขาดความทันสมัยและไม่ทันต่อเหตุการณ์ ความแตกต่างและความหลากหลายของนักเรียนในพื้นที่ที่มีความพร้อมต่างกัน ขาดความตระหนักการเสาะแสวงหา แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมใหม่ ๆ ปัญหาสิ่งแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก ๆ มีจำนวนมาก เช่น เกม ทำให้นักเรียนสนใจการเรียนน้อยลง ยาเสพติดที่มีอยู่ในสังคมมีผลต่อนักเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมและสังคมที่มีการเสพยาเสพติดโดยรอบ

มิติด้านประสิทธิภาพมีสภาพในการดำเนินการ คือ ระยะเวลาและงบประมาณเป็นสำคัญ งบประมาณในการดำเนินงานมีอย่างจำกัดและไม่ทั่วถึง บุคลากรในการดำเนินงานไม่เพียงพอ โรงเรียนแต่ละพื้นที่มีบริบทที่แตกต่างกันจึงต้องมีการดำเนินงานที่แตกต่างกันไป แนวปฏิบัติในการสื่อสารสังคมยังไม่มีประสิทธิภาพหรือมีการดำเนินงานที่คลาดเคลื่อนไปจาก

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน บางพื้นที่ยังใช้เทคโนโลยีในการดำเนินงานน้อย ทำให้ขาดความทันสมัย และไม่ทันต่อเหตุการณ์ นโยบายมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยจนเกินไป การตรวจสอบความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ยังขาดการมีส่วนร่วมหรือระบบดิจิทัล ที่ครอบคลุมโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ การประเมินหรือนิเทศติดตามมีขั้นตอนมากเกินไปและข้อจำกัดด้านงบประมาณในการขับเคลื่อน

มิติด้านความปลอดภัย มีสภาพในการดำเนินการ คือ ผู้ปกครองและครอบครัวของผู้เรียนมีความแตกต่างกัน เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจ การคมนาคมไม่สะดวกและบางพื้นที่ที่มีความเสี่ยงในการเดินทาง โรคอุบัติเหตุใหม่ เช่น โควิด 19 และจากปัญหาเสพติด การทะเลาะวิวาท สภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน ปัญหาครอบครัว พ่อแม่หย่าร้าง ส่งผลทำให้นักเรียนมีความเสี่ยงกับภัยต่าง ๆ ทำให้นักเรียนเรียนไม่จบการศึกษา ฐานะความเป็นอยู่ยากจน ขาดแคลน มีพื้นฐานไม่พร้อม ขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง ครูและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนยังขาดสมรรถนะเพียงพอที่จะขับเคลื่อนตนเอง และขับเคลื่อนการดำเนินงานให้นักเรียนและองค์กรให้มีความปลอดภัยสูงสุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบางแห่งตั้งอยู่ในพื้นที่พิเศษ มีภาวะเสี่ยงในเรื่องความปลอดภัย ทำให้มีข้อจำกัดในการดำเนินการด้านความปลอดภัย โรงเรียนขนาดเล็กไม่สามารถใช้งบประมาณด้านความปลอดภัยได้มาก เช่น เปลี่ยนอุปกรณ์ไฟฟ้าที่เสื่อมลงตามสภาพการใช้งาน ซ่อมแซมอาคารเรียนที่ฝ้า เพดานชำรุด เครือข่ายการมีส่วนร่วมมีน้อย ภาคประชาสังคมและภาคีเครือข่ายบางส่วนมีความรู้ความเข้าใจสภาพสังคมที่คุกคามต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กไม่เพียงพอ

2. ปัญหาที่พบในการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มิติด้านโอกาสมีปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินการ คือ หน่วยงานระดับสูงไม่เห็นความสำคัญของการสร้างโอกาสอย่างแท้จริง โดยใช้ความพยายามในการยุบ ควบ รวมโรงเรียนเล็ก ๆ ที่อยู่ในชุมชนและเป็นโรงเรียนที่สร้างโอกาสทางการศึกษาอย่างแท้จริง ปัญหางบประมาณ สื่อ และอุปกรณ์ไม่เพียงพอในการดำเนินงาน ครูและบุคลากรด้านการแนะแนวไม่เพียงพอ ปัญหาครอบครัวของนักเรียน เช่น ความยากจน การหย่าร้าง นักเรียนต้องขาดเรียนไปทำงานเลี้ยงดูครอบครัว ความเป็นอยู่ไม่ปลอดภัย ห่างไกลจากชุมชน เดินทางมาเรียนลำบากไม่มียานพาหนะมา รวมถึงนักเรียนไม่เห็นความสำคัญและไม่มีความตระหนักในการพัฒนาตนเอง ขาดแคลนทุนทรัพย์ของโรงเรียนในการสนับสนุนนักเรียนได้ไม่ทั่วถึง

มิติด้านคุณภาพมีปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินการ คือ มีข้อจำกัดด้านเกณฑ์อัตรากำลังที่กระทบต่อจำนวนครูโรงเรียนมัธยมขนาดเล็กอย่างมาก ซึ่งขัดแย้งกับนโยบายการสร้างโอกาสและสร้างคุณภาพแต่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปิดกั้นการสร้างโอกาสและสร้างคุณภาพ ระยะเวลาในการดำเนินงานไม่เพียงพอเนื่องจากต้องปฏิบัติตามนโยบายที่เปลี่ยนแปลง

อย่างรวดเร็วและไม่ต่อเนื่อง นักเรียนมีปัญหาครอบครัวและฐานะยากจน ปัญหาการขาดเรียน ปัญหาความตั้งใจของนักเรียนจึงมีน้อยมากและเกิดจากการไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา จากผู้เรียน ความแตกต่างและความหลากหลายของนักเรียนในพื้นที่ที่มีความพร้อมต่างกัน ขาดความตระหนัก การเสาะแสวงหา แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมใหม่ ๆ ปัญหาสิ่งแวดล้อม สิ่งยั่วยวนต่าง ๆ มีจำนวนมาก เช่น เกม ทำให้นักเรียนสนใจการเรียนน้อยลง ยาเสพติดที่มีอยู่ในสังคมมีผลต่อนักเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมและสังคมที่มีการเสพยาเสพติดโดยรอบ

มิติด้านประสิทธิภาพมีปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินการ คือ นโยบายเบื้องต้นปรับเปลี่ยนตามตัวบุคคลเร็วเกินไป การพัฒนางานปรับเปลี่ยนไม่ทัน ความคล่องตัวในการบริหารค่อนข้างเป็นปัญหาในทางปฏิบัติ การพัฒนาโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมืองยังมองไม่เห็นส่วนที่เป็นรูปธรรม การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่สามารถดำเนินการ รวม หรือ เลิกสถานศึกษาได้ตามเป้าหมาย เนื่องจากติดขัดในระบบที่เกี่ยวข้องที่ต้องได้รับความยินยอมจากชุมชนก่อน จึงจะสามารถดำเนินการเสนอเรื่องรวมหรือเลิกสถานศึกษาได้ การดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพชุมชนมีหลักเกณฑ์ในการดำเนินงานไม่ชัดเจนในเบื้องต้น มีข้อจำกัดด้านระยะเวลาเป็นนโยบายที่มีความเร่งด่วนส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนเป้าหมายบ่อยครั้ง การพัฒนาสถานศึกษาให้มีความพร้อมต้องอาศัยองค์ประกอบในการพัฒนาหลายด้าน ระยะเวลาและงบประมาณเป็นสิ่งสำคัญ งบประมาณในการดำเนินงานมีอย่างจำกัดและไม่ทั่วถึง นโยบายมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยจนเกินไป การตรวจสอบความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ยังขาดการมีส่วนร่วมหรือระบบดิจิทัล ที่ครอบคลุมโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ การประเมินหรือนิเทศติดตามมีขั้นตอนมากเกินไปและข้อจำกัดด้านงบประมาณในการขับเคลื่อน

มิติด้านความปลอดภัยมีปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินการ คือ สถานศึกษาขาดความตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญในแนวทางและมาตรการในการดูแลคุ้มครองความปลอดภัยแก่นักเรียน จำนวนนักเรียนมีจำนวนมาก การเดินทางโดยรถมอเตอร์ไซด์ บุคลากรไม่เพียงพอทำให้รับผิดชอบหลายหน้าที่ และขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติ ด้านความปลอดภัยงบประมาณด้านสื่อ และอุปกรณ์ไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรมและให้ความรู้ในการดำเนินการตามมาตรการด้านความปลอดภัย โรงเรียนขนาดเล็กไม่สามารถใช้งบประมาณด้านความปลอดภัยได้มาก เช่น เปลี่ยนอุปกรณ์ไฟฟ้าที่เสื่อมลงตามสภาพการใช้งาน ซ่อมแซมอาคารเรียนที่ ฝ้า เพดานชำรุด เครือข่ายการมีส่วนร่วมมีน้อย ภาคประชาสังคมและภาคีเครือข่ายบางส่วนมีความรู้ความเข้าใจสภาพสังคมที่คุกคามต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กไม่เพียงพอ และการกำกับ ติดตามตรวจสอบบางพื้นที่ยังไม่มีอย่างต่อเนื่อง

3. แนวทางการติดตามการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

มิติด้านโอกาสมีแนวทางการติดตามการดำเนินงาน คือ การสนับสนุนเกี่ยวกับการพัฒนาต่าง ๆ ของผู้เรียน การดำเนินการให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ การดำเนินการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่อยู่ในการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อป้องกันไม่ให้ออกจากระบบการศึกษาและการดำเนินการส่งเสริมผู้เรียนที่ด้อยโอกาสดังนี้ มีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น มีระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง ประสานภาคีเครือข่าย ผู้มีส่วนได้เสียในการรับทราบข้อมูล ให้ความรู้ ให้การส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมผู้เรียนทั้งทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

มิติด้านคุณภาพมีแนวทางการติดตามการดำเนินการในการส่งเสริมการจัดการศึกษา ให้ผู้เรียนในด้านหลักสูตร ทักษะการเรียนรู้ สมรรถนะของผู้เรียน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา คือ มีการปรับหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะ และทักษะต่างๆที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน รวมทั้งส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องหลากหลายให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น มีการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อวัตกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน การพัฒนาด้านพหุปัญญา และการวัด ประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ มีนวัตกรรมและเทคโนโลยี ที่หลากหลายในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในมีคุณภาพทั้งทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณและจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่ทันการณ์และมีคุณภาพเพียงพอที่จะเอื้อต่อการจัดสรรทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ ตรงประเด็นไม่ซ้ำซ้อนมีความเป็นธรรม

มิติด้านประสิทธิภาพมีแนวทางการดำเนินงานติดตาม มิติด้านประสิทธิภาพในการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน และการพัฒนาโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง โรงเรียนคุณภาพชุมชน โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา การส่งเสริมการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในสถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะและสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่พิเศษ การสนับสนุนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและการพัฒนาระบบและเพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ มีการบริหารจัดการโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน ส่งเสริมการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพในทุกกระดับ มีมาตรการการจัดการศึกษาสอดคล้องเหมาะสมกับบริบท มีการสร้างและประสานเครือข่ายเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีการวิเคราะห์สภาพปัญหา และถอดบทเรียนเพื่อวางแผน

การดำเนินงาน และใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาเพื่อการดำเนินงาน มีการใช้นวัตกรรม และการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ มีการกระจายอำนาจในการดำเนินงานเพื่อความคล่องตัวในการดำเนินการต่าง ๆ และใช้ระบบประกันคุณภาพภายในควบคุมการดำเนินงาน พัฒนาบุคลากรในด้านความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งความสามารถทางเทคโนโลยี การจัดการความรู้ และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

มิติด้านความปลอดภัยมีแนวทางการติดตามการดำเนินงาน คือ ด้านความปลอดภัย และมีการขับเคลื่อนระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา คือ มีการกำหนดจุดเน้นด้านความปลอดภัยและมีมาตรการความปลอดภัย มีการจัดให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของความปลอดภัยในสถานศึกษา มีการสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรในพื้นที่ให้เห็นความสำคัญด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่ กำหนดมาตรการกำกับติดตามสถานศึกษาในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดระบบดูแลความปลอดภัยของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ นำนโยบายแจ้งให้โรงเรียนในสังกัดทราบและดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการสร้างภาคีเครือข่ายและประชาสัมพันธ์ให้กับทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้เสียในการให้ความรู้ ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการด้านความปลอดภัยให้ครอบคลุมในมิติต่าง ๆ ดำเนินการอบรมเพื่อให้ความรู้กับผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านต่าง ๆ

4. กระบวนการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ผลการสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการวิเคราะห์แบบนิรนัย สรุปเป็นกระบวนการการติดตามและประเมินของรูปแบบการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การวิเคราะห์ผลและสรุปผล และการรายงานผลและให้ข้อมูลป้อนกลับ

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องโครงสร้างองค์ประกอบการดำเนินงานตามนโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับสอง โครงสร้างองค์ประกอบการดำเนินงานตามนโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านโอกาส (Opportunity) มี 5 องค์ประกอบย่อย คือ (1) การเข้าถึงเท่าเทียมและเสมอภาค (2) การใช้ระบบสารสนเทศพัฒนาการศึกษา (3) การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ (4) การขับเคลื่อนการศึกษาเพื่ออาชีพ (5) การเพิ่มช่องทางในการเลือกศึกษา ด้านคุณภาพ (Quality) มี 7 องค์ประกอบย่อย คือ (1) ระบบสารสนเทศ

ที่ทันสมัย (2) นวัตกรรมการบริหารจัดการ (3) ระบบการคัดเลือกบุคลากร (4) หลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการ (5) การเสริมทักษะการเรียนรู้ (6) ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (7) เครือข่ายมีส่วนร่วม ส่งเสริม สนับสนุน ด้านประสิทธิภาพ (Performance) มี 5 องค์ประกอบย่อย คือ (1) การใช้นวัตกรรมในการขับเคลื่อน (2) การกระจายอำนาจสู่ภูมิภาค (3) การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน (4) ความรับผิดชอบการศึกษาในทุกระดับ (5) การสร้างกลไกในการตรวจสอบ ด้านความปลอดภัย (Safety) มี 5 องค์ประกอบย่อย คือ (1) ความตระหนักรู้ความปลอดภัย (2) ทักษะด้านการป้องกันตัวเอง (3) การสร้างกลไกตามหลักธรรมาภิบาล (4) การป้องกันผู้เรียนจากการถูกรังแก (5) ภาาเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ข้อ 3 เพื่อสร้างรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ มีส่วนประกอบของรูปแบบ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำประกอบด้วย แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ หลักการของรูปแบบติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ และวัตถุประสงค์ของรูปแบบติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ส่วนที่ 2 เนื้อหา ประกอบด้วย องค์ประกอบนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ และกระบวนการติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ และส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ คือ ผู้บริหารระดับสูงให้ความสำคัญกับการติดตามและประเมินงานระดับนโยบาย ในการดำเนินการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ต้องได้รับความร่วมมืออย่างดีจากผู้บริหาร บุคลากร หน่วยงานและเครือข่ายการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศึกษานิเทศก์ บุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ต้องศึกษารูปแบบติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ในทุกขั้นตอน เพื่อให้มีแนวทางในการปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน และการดำเนินงานรูปแบบติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ต้องมีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลเป็นระยะทั้งก่อนดำเนินงาน ระหว่างดำเนินงานและหลังดำเนินงาน

รูปแบบติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีร้อยละความเหมาะสมอยู่ระหว่าง 70.00 - 100.00
เมื่อพิจารณาแต่ละส่วน ส่วนนำมีร้อยละความเหมาะสมอยู่ระหว่าง 70.00 - 100.00 ส่วนเนื้อหา
มีร้อยละความเหมาะสมร้อยละร้อย ส่วนเงื่อนไขความสำเร็จ มีร้อยละความเหมาะสมอยู่ระหว่าง
80.00 - 100.00 ตามลำดับ

ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ
ติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านความเหมาะสม
ของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, $SD = 0.14$) ความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับ
มากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, $SD = 0.15$) ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$,
 $SD = 0.14$) และความถูกต้องของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, $SD = 0.14$) ตามลำดับ

คุณภาพคู่มือการใช้รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบาย
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, $SD = 0.18$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า การจัดลำดับและหมวดหมู่
ภายในเล่มคู่มือ มีความเชื่อมโยงทุกขั้นตอนและถูกต้องตามหลักวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.55$, $SD = 0.14$) ที่เหลืออยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยคือการกำกับ ติดตาม
ประเมินผลมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.40$, $SD = 0.70$) เนื้อหาของคู่มือมีความถูกต้อง ชัดเจน ลำดับ
ขั้นตอนตรงตามวัตถุประสงค์ และส่วนของรูปแบบ มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.40$, $SD = 0.84$) สำนวน
ภาษาที่ใช้ในคู่มือมีความเข้าใจง่าย ถูกต้องมีความสัมพันธ์กัน และส่วนของการนำรูปแบบไปสู่
การปฏิบัติมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.67$) รูปเล่มของคู่มือมีความน่าสนใจ มีความเหมาะสม
สะดวกในการศึกษา ($\bar{X} = 4.30$, $SD = 0.95$) เนื้อหาของรูปแบบการติดตามและประเมิน
การดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ
มีความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปตามแนวคิด ทฤษฎีและหลักการสร้างรูปแบบ ($\bar{X} = 4.20$, $SD = 0.63$)
คู่มือเป็นประโยชน์และตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.20$,
 $SD = 0.79$) และส่วนของบทนำ มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.20$, $SD = 0.92$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อ 4 เพื่อทดลองใช้และประเมินรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงาน
ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

ความคิดเห็นประเด็นความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้อง และความมีประโยชน์
ของการใช้รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ โดยภาพรวมทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, $SD = 0.14$)

เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความถูกต้องของการใช้รูปแบบติดตามและประเมินมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.49$, $SD = 0.26$) รองลงมาคือ ความเหมาะสมของการใช้รูปแบบติดตาม และประเมิน ($\bar{X} = 4.43$, $SD = 0.32$) ความมีประโยชน์ของการใช้รูปแบบติดตามและประเมิน ($\bar{X} = 4.42$, $SD = 0.28$) และความเป็นไปได้ของการใช้รูปแบบติดตามและประเมิน ($\bar{X} = 4.31$, $SD = 0.27$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในประเด็นของรูปแบบติดตามและประเมิน การดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ มีความเหมาะสมดี และดีมากในบางขั้นตอนซึ่งช่วยลดขั้นตอนการทำงานของผูปฏิบัติ เป็นรูปแบบการติดตามที่ดีในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สามารถนำข้อคำถามมาพัฒนาการปฏิบัติงานได้

ความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, $SD = 0.23$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 7 ประเด็น และอยู่ในระดับมาก 8 ประเด็น โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ สามารถนำแนวทางการพัฒนารูปแบบมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาได้มากขึ้น ($\bar{X} = 4.68$, $SD = 0.53$) รูปแบบช่วยให้การติดตามและการประเมินเป็นระบบและสัมพันธ์กัน ($\bar{X} = 4.63$, $SD = 0.49$) ประโยชน์ของรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.59$) ช่วยให้เห็นคุณค่าในการนำรูปแบบไปใช้ในการพัฒนาด้านการติดตามและประเมินได้มากขึ้น ($\bar{X} = 4.58$, $SD = 0.50$) รูปแบบช่วยสร้างแรงจูงใจ การยอมรับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา ($\bar{X} = 4.58$, $SD = 0.55$) คู่มือการใช้รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.55$, $SD = 0.55$) ความเหมาะสมของรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบาย ($\bar{X} = 4.55$, $SD = 0.60$) รูปแบบช่วยแก้ปัญหาในกระบวนการขั้นตอนการติดตาม และประเมินที่ไม่เป็นระบบ ($\bar{X} = 4.43$, $SD = 0.78$) รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.35$, $SD = 0.74$) เนื้อหาของรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.33$, $SD = 0.73$) กระบวนการดำเนินงานรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบาย ($\bar{X} = 4.25$, $SD = 0.78$) รูปแบบช่วยให้มีการวิเคราะห์ สรุปผล รายงานผลการทำงานอย่างเป็นระบบและได้ข้อมูลที่มีความถูกต้อง ชัดเจน ($\bar{X} = 4.13$, $SD = 0.72$) รูปแบบมีความชัดเจนในขั้นตอนการดำเนินการ ($\bar{X} = 4.05$, $SD = 0.78$) ความสำคัญในรูปแบบ เทคนิค วิธีการ ใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.03$, $SD = 0.92$) รูปแบบมีความน่าสนใจ ตรงกับประเด็นปัญหาและความต้องการ ($\bar{X} = 3.93$, $SD = 0.86$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการวิจัย การพัฒนารูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. แนวทางการติดตามการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ

มิติด้านโอกาสมีแนวทางการติดตามการดำเนินงาน คือ การสนับสนุนเกี่ยวกับการพัฒนาต่าง ๆ ของผู้เรียน การดำเนินการให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ การดำเนินการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่อยู่ในการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อป้องกันไม่ให้ออกจากระบบการศึกษาและการดำเนินการส่งเสริมผู้เรียนที่ด้อยโอกาส ดังนี้ มีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น มีระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง ประสานภาคีเครือข่าย ผู้มีส่วนได้เสีย ในการรับทราบข้อมูล ให้ความรู้ ให้การส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมผู้เรียน ทั้งทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน “สร้างคุณค่าใหม่ ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคอร์สใหม่ ลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์มีเป้าหมาย การพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคอร์สในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทย มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย เป้าหมายแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ระยะ 20 ปี บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาการศึกษาใน 5 ประการคือ การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา (Access) ความเท่าเทียมทางการศึกษา (Equity) คุณภาพการศึกษา (Quality) ประสิทธิภาพ (Efficiency) และตอบโจทย์บริบท เปลี่ยนแปลง (Relevancy แผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การพัฒนาศักยภาพคน ทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และการสร้างโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา และวาระเร่งด่วน (Quick Win) ของกระทรวงศึกษาธิการ วาระที่ 5 การพัฒนาทักษะทางอาชีพ ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เน้นพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างอาชีพและรายได้ที่เหมาะสม และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ วาระที่ 6 การศึกษาตลอดชีวิต การจัดเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนทุกช่วงวัยให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ประชาชนในแต่ละช่วงวัยได้รับการศึกษาตามความต้องการอย่างมีมาตรฐาน เหมาะสมและเต็มตามศักยภาพตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยชรา และพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย ซึ่งสอดคล้องกับ

คาบอนกา (Kabonga, 2019) กล่าวว่า การติดตามและประเมินผลเป็นกระบวนการที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน โดยการติดตามจะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับงานของโครงการ สำหรับกำกับแก้ไข และป้องกันปัญหา อุปสรรคระหว่างการดำเนินงาน ในขณะที่การประเมินผลเป็นการตัดสินคุณค่าของปัจจัยนำเข้า การดำเนินงานและผลของโครงการสำหรับปรับปรุงการดำเนินการ สรุปผลสำเร็จ ตลอดจนจนเป็นการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่ได้ยึดหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ อีกทั้งจำเป็นที่บุคลากรในองค์การทุกส่วน จะต้องรวมกันบริหารจัดการองค์กร/แผนงาน/โครงการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นรูปธรรม เนื่องจากการวางแผน/โครงการต่าง ๆ นั้น ไม่สามารถทำให้สำเร็จได้ด้วยคน ๆ เดียว การทำงานเป็นทีม จึงเป็นส่วนสำคัญที่จำเป็นที่จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ โดยนำผลการปฏิบัติงานมาปรับปรุงแนวทาง การดำเนินการให้เหมาะสม บังเกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

มิติด้านคุณภาพมีแนวทางการติดตามการดำเนินการในการส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียน ในด้านหลักสูตร ทักษะการเรียนรู้ สมรรถนะของผู้เรียน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา คือ มีการปรับหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะ และทักษะต่างๆที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน รวมทั้งส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องหลากหลายให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น มีการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อนวัตกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน การพัฒนาด้านพหุปัญญา และการวัดประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ มีนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่หลากหลายในการดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพทั้งทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีระบบนิเทศติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง ดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณและจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่ทันการณ์และมีคุณภาพเพียงพอที่จะเอื้อต่อการจัดสรรทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ ตรงประเด็นไม่ซ้ำซ้อนและมีความเป็นธรรมสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทยสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 เป็นแผนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาระยะยาว โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน และการพัฒนาประเทศ การกำหนดสาระสำคัญสำหรับบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาการศึกษาใน 5 ประการ คือ การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา (Access) ความเท่าเทียมทางการศึกษา (Equity) คุณภาพการศึกษา (Quality) ประสิทธิภาพ (Efficiency) และตอบโจทย์บริบท เปลี่ยนแปลง (Relevancy) ในระยะ 20 ปี ข้างหน้า โดยมียุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกัน ข้อที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยสอดคล้องกับจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เพื่อให้ทุกส่วนราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ใช้เป็น กรอบแนวทาง ในการดำเนินงาน ซึ่งมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ การจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิ โดยจัดการศึกษา ทุกระดับทุกประเภท โดยใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ รวมทั้งแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการวัด ประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ส่งเสริมการพัฒนากรอบ หลักสูตรระดับท้องถิ่นและหลักสูตรสถานศึกษา ตามความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายและ แยกต่างหากหลายตามบริบทของพื้นที่ พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สามารถแก้ไข สถานการณ์เฉพาะหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จากประสบการณ์จริงหรือจากสถานการณ์จำลองผ่านการลงมือปฏิบัติ ตลอดจนจัดการเรียนการสอน ในเชิงแสดงความคิดเห็นเพื่อเปิดโลกทัศน์มุมมองร่วมกันของผู้เรียนและครูให้มากขึ้นและพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรอบรู้และทักษะชีวิตเพื่อเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิต สร้างอาชีพ อาชีพ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สุขภาวะที่ตนคิดที่ดีต่อการดูแลสุขภาพ อีกทั้งสอดคล้องกับวาระเร่งด่วน (Quick Win) กระทรวงศึกษาธิการ ในวาระที่ 2 หลักสูตรฐานสมรรถนะ มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยยึดความสามารถ ของผู้เรียนเป็นหลัก และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ต้องการและวาระที่ 5 พัฒนาทักษะทางอาชีพ ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เน้นพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างอาชีพและ รายได้ที่เหมาะสม และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งนี้สอดคล้องกับนโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 – 2565 สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 โดยยึดหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน และการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคต และมุ่งสู่ Thailand 4.0 ที่สอดคล้อง กับแผนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 และมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และนโยบาย ดังนี้ ด้านพัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะ ในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ มีสมรรถนะด้านภาษาและการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล และพัฒนาระบบการบริหารจัดการการศึกษาทุกระดับ และจัดการศึกษา โดยใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนามุ่งสู่ Thailand 4.0 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิริยา ภูถาวร และสุธรรม ธรรมทัศน์านนท์ (2564) การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างคุณลักษณะครูผู้นำ ในการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า คุณลักษณะครูผู้นำในการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน ได้แก่ คุณลักษณะด้านความรู้ความเข้าใจ ดิจิทัล ครูในยุคปัจจุบันต้องสามารถเป็น ผู้กำกับติดตามและคอยให้ความช่วยเหลือผู้เรียน เน้นผู้เรียน ให้มีความเป็นผู้เรียนในยุคดิจิทัล ซึ่งครูเองต้องเป็นผู้สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างคุ้มค่า และ หลากหลายสำหรับสร้างบทเรียน นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

มิติด้านประสิทธิภาพมีแนวทางการดำเนินงานติดตามในการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน และการพัฒนาโรงเรียนมัธยมดีสี่มุมเมือง โรงเรียนคุณภาพชุมชน โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา การส่งเสริมการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในสถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะและสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่พิเศษ การสนับสนุนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและการพัฒนาระบบและเพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศ ติดตามประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพในทุกระดับ มีมาตรการการจัดการศึกษาสอดคล้องเหมาะสมกับบริบท มีการสร้างและประสานเครือข่ายเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีการวิเคราะห์สภาพปัญหา และถอดบทเรียนเพื่อวางแผนการดำเนินงาน และใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาเพื่อการดำเนินงาน มีการใช้นวัตกรรม และการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ มีการกระจายอำนาจในการดำเนินงานเพื่อความคล่องตัวในการดำเนินการต่าง ๆ และใช้ระบบประกันคุณภาพภายใน ควบคุมการดำเนินงาน พัฒนาบุคลากรในด้านความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งความสามารถทางเทคโนโลยี การจัดการความรู้ และการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง มีคุณภาพ และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอด ชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) การพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน และการพัฒนาประเทศ พัฒนาการศึกษและการเรียนรู้สำหรับพลเมืองทุกช่วงวัยตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต ภายใต้บริบท เศรษฐกิจและสังคม ของประเทศและของโลกที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งความเป็นพลวัต เพื่อให้ประเทศไทยสามารถก้าวไปสู่ประเทศที่พัฒนา ยุทธศาสตร์การผลิต และพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ นโยบายรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย แผนปฏิบัติการราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) และแผนปฏิบัติการรายปี (พ.ศ. 2564) ของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การพัฒนาศักยภาพคน ทุกช่วงวัย

และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ 2564 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ การจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิ โดยจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภท โดยใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ ส่งเสริมการพัฒนากรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นและหลักสูตรสถานศึกษา ตามความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายและแตกต่างกันตามบริบทของพื้นที่ พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สามารถแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จากประสบการณ์จริงหรือจากสถานการณ์จำลองผ่านการลงมือปฏิบัติ ตลอดจนจัดการเรียนการสอนในเชิงแสดงความคิดเห็น เพื่อเปิดโลกทัศน์มุมมองร่วมกันของผู้เรียนและครูให้มากขึ้นและพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้และทักษะชีวิตเพื่อเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตและสร้างอาชีพ อาชีพการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สุขภาวะและทัศนคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนทุกช่วงวัย เน้นส่งเสริมและยกระดับทักษะภาษาอังกฤษ (English for ALL) ส่งเสริมโอกาสการเข้าถึงการศึกษาเพื่อทักษะอาชีพและการมีงานทำ กอปรกับวาระเร่งด่วน (Quick Win) ของกระทรวงศึกษาธิการ วาระที่ 2 หลักสูตรฐานสมรรถนะ มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ต้องการ วาระที่ 5 พัฒนาทักษะทางอาชีพ ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เน้นพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างอาชีพและรายได้ที่เหมาะสม และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ วาระที่ 6 การศึกษาตลอดชีวิต การจัดเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนทุกช่วงวัยให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ประชาชนในแต่ละช่วงวัยได้รับการศึกษาตามความต้องการอย่างมีมาตรฐาน เหมาะสมและเต็มตามศักยภาพตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยชรา และพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยวาระที่ 7 การจัดการศึกษาสำหรับ ผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีเกียรติ ศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคม สามารถช่วยเหลือตนเองและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 – 2565 พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถและมีความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน พัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21

มิติด้านความปลอดภัยมีแนวทางการติดตามการดำเนินงาน คือ ด้านความปลอดภัย และมีการขับเคลื่อนระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา คือ มีการกำหนดจุดเน้นด้านความปลอดภัยและมีมาตรการความปลอดภัย มีการจัดให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของความปลอดภัยในสถานศึกษา มีการสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรในพื้นที่ให้เห็นความสำคัญด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่ กำหนดมาตรการกำกับ

ติดตามสถานศึกษาในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดระบบดูแลความปลอดภัยของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ นำนโยบายแจ้งให้โรงเรียนในสังกัดทราบและดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการสร้างภาคีเครือข่ายและประชาสัมพันธ์ให้กับทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้เสียในการให้ความรู้ ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการด้านความปลอดภัยให้ครอบคลุมในมิติต่าง ๆ ดำเนินการอบรมเพื่อให้ความรู้กับผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของ ประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกရာช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ นโยบายรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นโยบายเร่งด่วนเรื่องการปรับปรุงระบบสวัสดิการและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน แผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ของกระทรวงศึกษาธิการแผนปฏิบัติการรายปี (พ.ศ. 2564) ของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการจัดการศึกษา เพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ 2564 ด้านการพัฒนาการศึกษาเพื่อความมั่นคง โดยพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นหลักในการดำเนินการ ใฝ่ระวังภัยทุกรูปแบบที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ครู และสถานศึกษา โดยเฉพาะภัย จากยาเสพติด อาชญากรรมทางไซเบอร์ การค้ามนุษย์ วาระเร่งด่วน (Quick Win) ของกระทรวงศึกษาธิการ วาระที่ 1 เรื่องความปลอดภัยของผู้เรียน โดยจัดให้มีรูปแบบ วิธีการ หรือกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข และได้รับการปกป้องคุ้มครอง ความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการสร้างทักษะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองจากภัยอันตรายต่าง ๆ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคม นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 – 2565 ด้านการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และกษมา ช่วยยิ้ม นัฏจรี เจริญสุข และโสภณ เพ็ชรพวง (2563) ศึกษาด้านความปลอดภัยของผู้บริหารและครู โดยการพัฒนารูปแบบการสร้างความสุขในการทำงานของผู้บริหาร และครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า

- 1) สภาพความสุขในการทำงานของผู้บริหาร และครูในสถานศึกษา มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการติดต่อสัมพันธ์ ด้านความรักในงาน ด้านความสำเร็จในงาน ด้านการเป็นที่ยอมรับ และด้านความพึงพอใจในงาน

2. กระบวนการติดตามและประเมินของรูปแบบการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

กระบวนการติดตามและประเมินของรูปแบบการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การวิเคราะห์ผลและสรุปผล และการรายงานผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ สอดคล้องกับงานวิจัยของชาครีย์ คະนอง ประภฤติยา ทักษิโณ และจตุภูมิ เขตจัตุรัส (2556) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาดานทักษะการคิดขั้นสูงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การประยุกต์แนวคิดการประเมินแบบแผนที่ผลลัพธ์มีองค์ประกอบของการกำกับติดตามและประเมินผล คือ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของรูปแบบ สิ่งที่มีงกำกับ ติดตาม และประเมินผล และวิธีการดำเนินการกำกับติดตามและประเมินผลโดยการประยุกต์แนวคิดการประเมินแบบแผนที่ผลลัพธ์ งานวิจัยของนิกุล ทองหน้าศาล ถาวร สารวิทย์ และชวัน ภารังกุล (2563) เรื่องการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบการสอนงานและระบบพี่เลี้ยงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร องค์ประกอบที่ต้องการพัฒนามีกระบวนการติดตาม และประเมิน ได้แก่ การวางแผนการนิเทศ การให้ความรู้ ความเข้าใจในการทำงาน การลงมือปฏิบัติงาน การสร้างเสริมกำลังใจ การประเมินผลการนิเทศ และการพัฒนาให้ต่อเนื่อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิรัตน์พร นิลแก้ววรวิษญ์ และรัชชัย จิตรนนท์ (2563) เรื่องการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีกระบวนการ ดังนี้ การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ การวางแผนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครู การลงมือปฏิบัติ มีการสังเกตการณ์สอนของครู การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการประเมินผลการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

3. องค์ประกอบการดำเนินงานตามนโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ

องค์ประกอบการดำเนินงานตามนโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ 4 ด้าน ได้แก่มิติด้านโอกาส (Opportunity) มิติด้านคุณภาพ (Quality) มิติด้านประสิทธิภาพ (Performance) และ มิติด้านความปลอดภัย (Safety) อภิปรายผลได้ดังนี้

มิติด้านโอกาส มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การเข้าถึงเท่าเทียมและเสมอภาค การใช้ระบบสารสนเทศพัฒนาการศึกษา การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ การขับเคลื่อนการศึกษาเพื่ออาชีพ และการเพิ่มช่องทางในการเลือกศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ด้านความมั่นคงมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือ

กับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมาย การพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับ ศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา โดยพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้และ ใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ศึกษาและปรับปรุงอัตราเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวในการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ระดมสรรพกำลัง เพื่อส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนนาร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ให้สอดคล้องพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 นโยบายและจุดเน้นของ กระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 (นางสาวตรีณัฐ เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ) การเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ทางการศึกษา และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสและการเข้าถึง การศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย โดยยึดหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการ มีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่ม ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาและผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ วาระเร่งด่วน (Quick Win) ของกระทรวงศึกษาธิการ วาระที่ 5 พัฒนาทักษะทางอาชีพ ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เน้นพัฒนา ทักษะอาชีพของผู้เรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างอาชีพและรายได้ที่เหมาะสม และเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ วาระที่ 6 การศึกษาตลอดชีวิต การจัดเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับประชาชนทุกช่วงวัยให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ประชาชนในแต่ละช่วงวัยได้รับการศึกษา ตามความต้องการอย่างมีมาตรฐาน เหมาะสมและเต็มตามศักยภาพตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยชรา และ พัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย และวาระที่ 7 การจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้ที่มีความ ต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีเกียรติ ศักดิ์ศรี เท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคม สามารถช่วยเหลือตนเองและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

มิติด้านคุณภาพ มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย นวัตกรรม การบริหารจัดการ ระบบการคัดเลือกบุคลากร หลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการ การเสริมทักษะ การเรียนรู้ ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเครือข่ายมีส่วนร่วม ส่งเสริม สนับสนุน ความสอดคล้อง กับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐมี ทั้งนี้ยังสอดคล้อง กับแผนการปฏิรูปประเทศ โดยการปฏิรูปประเทศต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ บัญญัติไว้ ในการพัฒนาประเทศการปฏิรูปกลไกและระบบการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากร

ทางการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน นอกจากนี้พบว่ามีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกัน การทุจริต ประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทยสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 เป็นแผนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา ระยะยาว โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษา ที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มี สมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน ในระยะ 20 ปีข้างหน้า โดยมียุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกัน ข้อที่ 2 การผลิตและพัฒนาากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยสอดคล้องกับจุดเน้นของ กระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เพื่อให้ทุกส่วนราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน ซึ่งมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ การจัดการศึกษา เพื่อคุณภาพ โดยจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภท โดยใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ รวมทั้งแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการวัดประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา แห่งชาติ ส่งเสริมการพัฒนากรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นและหลักสูตรสถานศึกษา ตามความต้องการ จำเป็นของกลุ่มเป้าหมายและแตกต่างกันหลากหลายตามบริบทของพื้นที่ พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิด วิเคราะห์ สามารถแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จากประสบการณ์จริงหรือจากสถานการณ์จำลองผ่านการลงมือปฏิบัติ ตลอดจนจัดการเรียน การสอนในเชิงแสดงความคิดเห็นเพื่อเปิดโลกทัศน์มุมมองร่วมกันของผู้เรียนและครูให้มากขึ้นและ พัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้และทักษะชีวิตเพื่อเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตและสร้างอาชีพ อาทิ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สุขภาวะและทัศนคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพอีกทั้งสอดคล้องกับวาระเร่งด่วน (Quick Win) ของกระทรวงศึกษาธิการ ในวาระที่ 2 หลักสูตรฐานสมรรถนะ มุ่งเน้นการจัดการ เรียนรู้ที่หลากหลายโดยยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะ ที่ต้องการและวาระที่ 5 พัฒนาทักษะทางอาชีพ ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เน้นพัฒนาทักษะอาชีพ ของผู้เรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างอาชีพและรายได้ที่เหมาะสม และเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ ทั้งนี้สอดคล้องกับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2565 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 โดยยึดหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน และการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศในอนาคต และมุ่งสู่ Thailand 4.0 ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ในด้านพัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษ ที่ 21 การพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ มีสมรรถนะด้านภาษาและ

การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และพัฒนาระบบการบริหารจัดการการศึกษา ทุกระดับ และจัดการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนามุ่งสู่ Thailand 4.0 สอดคล้องกับ Sallis (1996) ที่กล่าวถึงสิ่งสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นสถานศึกษาที่มีมาตรฐาน คือ ลักษณะทางกายภาพที่เอื้อต่อการศึกษา และการมีส่วนร่วมของชุมชน Murgatroyd and Morgan (1993) ได้กล่าวถึงการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การของโรงเรียนไว้ว่า โรงเรียนกับคุณภาพต้องสัมพันธ์กัน 3 ประเด็น คือ การประกันคุณภาพ การสร้างข้อตกลง ก่อนที่จะประเมิน และคุณภาพของผู้รับบริการ

มิติด้านประสิทธิภาพ มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การใช้นวัตกรรมในการขับเคลื่อน การกระจายอำนาจสู่ภูมิภาค การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ความรับผิดชอบการศึกษาในทุกระดับ การสร้างกลไกในการตรวจสอบ ซึ่งสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนา โดยดึงพลังของภาคส่วนต่าง ๆ มาร่วมขับเคลื่อน โดยสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำ เพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและรับผิดชอบ ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนอง ความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 มุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษา โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาการศึกษาสอดคล้องกับด้านประสิทธิภาพ คือ การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา และความเท่าเทียมทางการศึกษา นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา โดยส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาให้มีความเป็นอิสระคล่องตัว การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยใช้จังหวัดเป็นฐาน

มิติด้านความปลอดภัย มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ความตระหนักความปลอดภัย ทักษะด้านการป้องกันตัวเอง การสร้างกลไกตามหลักธรรมาภิบาล การป้องกันผู้เรียนจากการ ถูกคุกคาม ภาควิชาการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมาย การพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนา คนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย เสริมสร้างให้คนไทยมี สุขภาวะที่ดี ครอบคลุมทั้งด้านกาย ใจ สติปัญญา และสังคม แผนปฏิบัติการรายปี (พ.ศ. 2564) ของกระทรวงศึกษาธิการ การพัฒนาศักยภาพคน ทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ 2564 ด้านการพัฒนาและ เสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สามารถแก้ไข สถานการณ์เฉพาะหน้า ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้และทักษะชีวิต

เพื่อเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตและสร้างอาชีพ อาทิ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สุขภาวะและทัศนคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพ วาระเร่งด่วน (Quick Win) ของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ความปลอดภัยของผู้เรียน โดยจัดให้มีรูปแบบ วิธีการ หรือกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข และได้รับการปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการสร้างทักษะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองจากภัยอันตรายต่าง ๆ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคมและนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 – 2565 ด้านการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกอร อุ่นสถานนท์ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ได้เสนอแนวทางการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา ไว้ว่า ควรมีการตรวจสอบสภาพอาคารให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ ควรจัดให้มีป้ายหรือสัญลักษณ์เตือน ในบริเวณที่จะเป็นอันตราย ควรจัดทำคู่มือ การบำรุงรักษาเครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ควรสำรวจและจัดทำข้อมูลแหล่งมั่วสุ่มและแหล่งอบายมุขรอบ ๆ สถานศึกษา และควรจัดประชุมวางแผนการดำเนินการด้านสุขภาพอนามัยของบุคลากรและผู้เรียน

4. ส่วนประกอบของรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ

ส่วนประกอบของรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ หลักการของรูปแบบติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ และวัตถุประสงค์ของรูปแบบติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ ส่วนที่ 2 เนื้อหา ประกอบด้วย องค์ประกอบนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ และกระบวนการติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ และกระบวนการติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ และส่วนที่ 3 คือเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ สอดคล้องกับ Brown and Moberg (1980) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย สภาพแวดล้อม เทคโนโลยี โครงสร้าง กระบวนการจัดการ และการตัดสินใจสั่งการ สอดคล้องกับศักดิ์จิต มาศจิตต์ (2550) ได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบ คือ องค์ประกอบพื้นฐาน ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย หลักการ การมีส่วนร่วม และการกำหนดแนวทางการนำรูปแบบไปใช้ องค์ประกอบโครงสร้าง องค์ประกอบกระบวนการดำเนินงาน และองค์ประกอบด้านการสนับสนุน งานวิจัยของวชิรา เครือคำอ้าย และชวลิต ขอดศิริ (2562) เรื่องการพัฒนา

การนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่ มีรูปแบบการนิเทศ ชื่อว่า “ดับเบิลพีแอลซีเอ พลัส (PPLCA Plus) ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ หลักการ เงื่อนไขสำคัญ และองค์ประกอบของรูปแบบ งานวิจัยของอร่าม วัฒนะ(2561) เรื่องรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหา และส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ

รูปแบบการติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ มีความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมาก ความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก และความถูกต้องของรูปแบบอยู่ในระดับมาก คุณภาพคู่มือการใช้รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า กระบวนการพัฒนารูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ ได้ดำเนินการศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัย รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) การผสมผสานการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เริ่มจากศึกษาสภาพ ปัญหา แนวทาง กระบวนการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ จากกลุ่มตัวอย่างที่มีการเลือกสุ่มอย่างมีระเบียบขั้นตอน และสอดคล้องกับการดำเนินงานตามนโยบาย การใช้เครื่องมือวิจัยที่มีคุณภาพ ผ่านกระบวนการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือทั้งความตรง และความเที่ยง นอกจากนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic Induction) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ประกอบของการติดตามประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ มีกระบวนการตรวจสอบความสอดคล้องโครงสร้างองค์ประกอบการดำเนินงานตามนโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยการวิเคราะห์โมเดลการวัด (Measurement Model) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับสอง (Secondary Order Confirmatory Factors Analysis) สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริชัย กาญจนวาสี (2559) ได้เสนอองค์ประกอบของกระบวนการวิจัยและพัฒนาต้องมียุทธศาสตร์สำคัญของกระบวนการวิจัยและกระบวนการพัฒนา กระบวนการวิจัย มีการทำวิจัยอย่างเป็นระบบ โดยใช้กระบวนการวิทยาศาสตร์ ได้แก่ การกำหนดปัญหาในการวิจัย การพัฒนากรอบแนวคิดของการวิจัย การออกแบบการวิจัย การพัฒนาเครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงาน การวิจัย

การเผยแพร่ผลการวิจัย องค์ความรู้ใหม่ที่ได้นำมาใช้เพื่อพัฒนานวัตกรรม หรือประดิษฐ์กรรมใหม่ ที่มีคุณภาพ การผสมผสานวิธีการวิจัย มีการผสมผสานวิจัยทั้งการวิจัยพื้นฐาน (Basic Research) ที่มุ่งแสวงหาความรู้ใหม่หรือ ขยายพรมแดนของความรู้ กับ การวิจัยประยุกต์ (Applied Research) ที่มุ่งค้นหาอัตตะประโยชน์ของการนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติ หรือแก้ปัญหาทางการปฏิบัติ มีกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ การเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงนวัตกรรมหรือประดิษฐ์กรรม ให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องจนมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ การพัฒนาอยู่บนพื้นฐานสารสนเทศที่ได้จากการประเมินและการวิจัย (Research - Based Development) จนผลิตได้มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อบุคคล หน่วยงาน องค์กร สถาบัน หรือสังคมโดยรวม การผสมผสานการทดลองและการปรับปรุง มีการออกแบบนวัตกรรมหรือประดิษฐ์กรรมใหม่ ทดลองนำไปใช้ตามกระบวนการทดลองที่ได้มาตรฐาน มักมีการทดลองซ้ำ หลายครั้ง ทุกครั้งของการทดลองจะมีการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการประเมินผล เพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาใช้สำหรับการแก้ไขและปรับปรุงผลจากทดลองใช้ สอดคล้องกับคีฟวีส (Keeves, 1988) กล่าวว่า รูปแบบที่ใช้ประโยชน์ได้ ควรจะมีข้อกำหนด (requirement) 4 ประการ คือ 1) รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (structural relationship) มากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันแบบรวม ๆ (associative relationship) 2) รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้น สามารถถูกตรวจสอบได้โดยการสังเกตซึ่งเป็นไปได้ที่จะทดสอบรูปแบบพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ 3) รูปแบบควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้น นอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ควรใช้อธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย 4) รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ซึ่งเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา และสอดคล้องกับประภา สมาคม (2558) ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนา รูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย ปรากฏว่า องค์ประกอบของการพัฒนา รูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 6 องค์ประกอบ 36 ตัวแปร ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน 9 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 2 มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการศึกษา 9 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 3 การกำหนดมาตรฐานและจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา 8 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 5 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 5 การติดตามตรวจสอบและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง 2 ตัวแปร และองค์ประกอบที่ 6 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 3 ตัวแปร

ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้อง และความมีประโยชน์ของการใช้รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ โดยภาพรวมทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายตามขั้นตอนและระเบียบวิธีวิจัยทำให้ได้รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานและคู่มือการใช้ที่มีคุณภาพ เมื่อนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องปฏิบัติงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพทำให้รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานที่นำไปทดลองใช้ มีความเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้งาน มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้งาน มีความถูกต้องกับเนื้อหาที่ใช้ในการติดตามและประเมิน มีประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจต่อการใช้งานรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร ลุนศิลา ธีระวัฒน์ เยี่ยมแสง และฉลาด จันทรสุมบัตติ (2563) ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นครชัยบุรินทร์) การสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา จากสภาพการบริหารหลักสูตรด้านการนำไปใช้ การประเมินหลักสูตร และด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร โดยใช้หลักการการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร SASITHORN MODEL มีผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีผลการปฏิบัติการใช้คู่มือการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตร 3 ด้าน เป็นนวัตกรรมสำหรับการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือ ระดับเหมาะสมของเนื้อหา และการนำรูปแบบการพัฒนาไปใช้และการประเมินความพึงพอใจ ผู้วิจัยนำรูปแบบที่พัฒนา ขึ้นไปใช้ ณ โรงเรียนสระพังวิทยาคม อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ เป็นเวลา 6 เดือน โดยผ่านกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด จัดทำแผนปฏิบัติการ มีการประชุมสรุปผลการปฏิบัติงาน โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีส่วนร่วม มีผลงานปรากฏเป็นรูปธรรม และดำเนินการประเมินความพึงพอใจผลการประเมิน มีความพึงพอใจมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากผลการพัฒนารูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ ผู้วิจัยขอเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1.1 การนำรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ ไปใช้ ผู้บริหารควรศึกษารายละเอียดของรูปแบบฯ จากคู่มือการใช้รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างละเอียดในทุกประเด็นเนื้อหา ก่อนนำไปใช้ในสถานการณ์จริง

1.2 รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ ที่สร้างขึ้นในครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จได้ ขึ้นอยู่กับความตระหนักในความสำคัญ การร่วมมือกันให้เกิดกับทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหารการศึกษา ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ ให้มีคุณภาพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

1.3 รูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ ที่สร้างขึ้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายต่างๆที่เกี่ยวข้องได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาประสิทธิผลของการนำรูปแบบติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีใหม่ วิธีคุณภาพ ไปใช้

2.2 ควรมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินการติดตามการดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหน่วยงานอื่น ๆ

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้นำระดับสูง ที่ส่งผลต่อการติดตามและประเมินการดำเนินงานตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านอื่น ๆ